

ефективності його функціонування; є гнучким механізмом зміни суб'єктів власності; сприяють демократизації управління діяльністю суб'єктів господарювання, є засобом виконання співвласниками корпорацій фінансового контролю; забезпечують інвесторам джерело доходу, що перевищує розмір депозитного відсотка у статутних документах.

Акціонерне товариство розміщує тільки іменні акції. Обіг іменної акції фіксується у книзі реєстрації акцій, що ведеться товариством. По акціях на пред'явника в книзі реєструється їх загальна кількість. Акціонерне товариство розміщує акції двох типів – прості та привілейовані.

Прості акції надають їх власникам право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів, на участь в управлінні акціонерним товариством, на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації та інші права, передбачені законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств. Прості акції надають їх власникам однакові права.

Прості акції не підлягають конвертації у привілейовані акції або інші цінні папери акціонерного товариства.

Надання будь-яких гарантій щодо отримання доходу (дивідендів) за простими акціями забороняється.

Специфічними корпоративними цінними паперами можна вважати привілейовані акції. Привілейовані акції дають власникові переважне право на одержання дивідендів, а також на пріоритетну участь у розподілі майна акціонерного товариства у разі його ліквідації. Вони насамперед дають права матеріального порядку, оскільки можуть випускатися із фіксованим у відсотках до їх номінальної вартості дивідендом, що щороку виплачується. Крім того, виплата дивідендів провадиться у розмірі, зазначеному в акції, незалежно від розміру одержаного товариством прибутку у відповідному році. Якщо розмір дивідендів, що виплачуються акціонерам, по простих акціях перевищує розмір дивідендів по привілейованих акціях, власникам останніх може провадитися доплата до розміру дивідендів, випланих іншим акціонерам.

Акціонерне товариство розміщує привілейовані акції різних класів (з різним обсягом прав), якщо така можливість передбачена його статутом. У такому разі у проспекті їх емісії зазначається черговість отримання дивідендів і виплат з майна ліквідованого товариства для кожного класу привілейованих акцій, розміщених акціонерним товариством, яка встановлюється статутом товариства. Привілейовані акції певних класів можуть бути конвертовані у прості акції або у привілейовані акції інших класів, якщо це передбачено проспектом їх емісії.

### ***АТО як форс-мажорні обставини в господарських договорах***

***Воробей В.М.***, студент ННПП НАВС

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Нескороджена Л.Л.*

В українських нормативно-правових актах до вересня 2014 року не існувало будь-яких офіційних тлумачень або роз'яснень щодо визначення АТО у якості форс-мажорних обставин чи то випадків непереборної сили. Однак, зважаючи на те, що розділ форс-мажорні обставини в будь-якому

договорі займає важливе місце, а чітке розуміння терміну «форс-мажор» у випадках надзвичайних ситуацій, таких як АТО, допоможе компаніям уникнути сплати пені або штрафу за умови невиконання договірних зобов'язань дослідження даного питання має неабияке значення.

В законодавстві України (ні в Цивільному кодексі України, ні в Господарському кодексі України) не закріплено термін «форс-мажорні обставини» та не визначено переліку форс-мажорних обставин, через що виникає багато непорозумінь.

Разом з тим, у ст.218 Господарського кодексу України визначено перелік обставин, що не вважаються форс-мажором, зокрема: фінансова й економічна криза, дефолт; зростання офіційного та комерційного курсів іноземної валюти до національної валюти; недодержання (порушення) своїх зобов'язків контрагентом боржника; обставини, які відносяться до комерційного ризику; заборона або інше рішення державних органів влади, які пов'язані з порушенням умов проведення комерційної діяльності однієї із сторін договору; відсутність на ринку потрібних для виконання зобов'язання товарів, а також необхідних коштів у боржника, тощо.

Перелік органів що можуть підтверджувати форс-мажорні обставини визначений Регламентом засвідчення Торгово-промисловою палатою України та регіональними торгово-промисловими палатами форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), затвердженого Рішення президії ТПП України від 15 липня 2014 р. (N40(3)).

Для отримання сертифікату (довідки) про форс-мажор платник податків подає до ТПП України заяву встановленої форми, виписку з Держреєстру на дату звернення. Заявник на свій розсуд має право до заяви додати документи, що можуть підтвердити неможливість здійснення господарської діяльності (наприклад, наказ по підприємству про призупинення діяльності).

На підставі розпорядження Президента України від 15.05.2014 № 862/2014-рп «Про заходи щодо забезпечення інформування громадськості про антитерористичну операцію», Торгово-промислова палата звертається до Служби безпеки України щодо надання їй щодобової інформації в розрізі конкретних населених пунктів, які знаходяться в зоні проведення антитерористичної операції (область, місто, район, село, вулиця тощо), з уточненням того, чи знаходяться вони під ефективним контролем органів державної влади [2].

При розгляді звернень суб'єктів господарювання та фізичних осіб щодо засвідчення обставин форс-мажору за договорами, дія яких розповсюджується на зону проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей, Торгово-промислова палата використовує об'єктивну інформацію, надану Службою безпеки України [4].

На сьогодні відмовити у підтвердженні форс-мажорних обставин можуть на тій підставі, що договір був укладений уже у період настання явних форс-мажорних обставин (наприклад, проведення АТО). Тобто, сторони на той час уже могли перебачити обставини, які перешкоджатимуть виконанню договірних зобов'язань. А це суперечить самому поняттю форс-мажору яке склалося на практиці.

Аналізуючи Податковий кодекс України, можна простежити дещо по іншому трактування підтвердження форс-мажору ( п.159.3.5 ст.159).

Більшість договорів містять в собі усталено-шаблонні положення форс-

мажорних обставин, а з огляду на події в Україні на сьогодні необхідно фіксувати в договорі - «неможливість виконання договору» та «звільнення від застосування штрафних санкцій» у зв'язку з відсутністю(недопоставкою) товару стороною, що здійснює свою діяльність в зоні АТО [3]. Це дозволяє дотриматися принципу свободи договору (ст.627 Цивільного кодексу України), який передбачає, що сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості) [1]. Отже, завжди потрібно уважно читати розділ контракту «форс-мажорні обставини» і оцінювати реальні ризики настання форс-мажорів, зазначати їх у договорі з метою уникнення подальшої відповідальності за невиконання зобов'язань.

*Список використаних джерел:*

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Розпорядження Президента України від 15.05.2014 № 862/2014-рп «Про заходи щодо забезпечення інформування громадськості про антитерористичну операцію» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/862/2014-%D1%80%D0%BF>
3. Актуальні проблеми правового регулювання відповідальності дистриб'ютора в ритейлі з урахуванням форс-мажорних обставин, пов'язаних з АТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://plp.kiev.ua/ua/publications/172-force-majeure-in-retail>
4. Інформаційний лист щодо тимчасових заходів для суб'єктів нагляду Нацкомфінпослуг, що здійснюють свою діяльність на території проведення антитерористичної операції, та осіб, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції або переселилися з неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/news/855.html>

### ***Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів господарювання***

**Гапоненко У.П.**, студент ННІПП НАВС

*Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, доцент Геліч Ю.О.

У ч. 1 ст. 58 Господарського кодексу України зазначено, що суб'єкт господарювання підлягає державній реєстрації, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Відповідно до ч. 13 ст. 58 ГК України діяльність незареєстрованого суб'єкта господарювання, який підлягає державній реєстрації, забороняється. Доходи, одержані таким суб'єктом, стягуються до Державного бюджету України у встановленому законом порядку. [1] Отже, реєстрація має конститутивне значення як юридичний факт, з яким пов'язується створення суб'єкта підприємництва.

Загальні правила державної реєстрації суб'єктів господарювання містяться в ст.58 Господарського кодексу України. Детально процедура державної реєстрації регламентується Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р., що набрав чинності з 01.07.2004 р. Дія цього Закону поширюється на державну реєстрацію всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, а також фізичних осіб - підприємців [2]. Таким чином, законодавством України передбачена єдина система державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності – усі суб'єкти підлягають державній реєстрації у відповідних органах в однаковому